

PRÓF Í VERÐBRÉFAVIÐSKIPTUM

III. HLUTI

Viðskiptahættir

Prófnúmer próftaka:

Námsgrein til prófs: Viðskiptahættir

Prófdagur: 9. maí 2018 Kl.: 16:00 – 20:00

Úrlausnartími: 4 klst. Prófblið: 11 síður, þ.m.t. forsíða

Leyfileg hjálpargögn: Öll gögn leyfð Fylgiblið: Engin

Leiðbeiningar: Lestu spurningarnar vel áður en þú svarar og farðu vandlega yfir úrlausnir áður en þú skilar þeim inn. Ekki er ætlast til að próftakar láti kalla til umsjónarmann prófs, en gera má ráð fyrir að hann komi tvisvar á prófstað, á fyrstu og síðustu klukkustund próftíma. Með prófstað er átt við auglýstan prófstað verðbréfaviðskiptaprófs.

Ef prófið fer fram í tölvuveri er úrlausnum skilað á rafrænu formi.

Ef prófi er skilað í Excel forriti skal sýna alla útreikninga og lita þá Excel-reiti sem innhalda svör gula.

SÝNA BER SKILRÍKI VIÐ UPPHAF PRÓFS.

ÖLL PRÓBLÖÐ OG ALLAR PRÓFARKIR SKAL SKILMERKILEGA AUÐKENNA MEÐ PRÓFNÚMERI.

Í LOK PRÓFS SKAL PRÓFBLAÐI OG LAUSUM PRÓFÖRKUM SKILAÐ.

VANDAÐU FRÁGANG.

GANGI ÞÉR VEL.

1. hluti. Krossaspurningar (vægi 15%).

Svaraðu eftirfarandi krossaspurningum sem eru 12 talsins. Aðeins skal merkja við einn lið í hverri spurningu. Svörum á að skila í próförk. Allar spurningar veða jafnt (1,25%). Ekki er dregið niður fyrir röng svör.

Spurning 1.

Hlutfall söluréttá á móti kaupréttum (e. put/call ratio) er tæknilegur mælikvarði sem er meðal annars notaður til að sýna/túlka geðslag markaðarins:

- A) Rétt.
- B) Rangt.

Spurning 2.

Júlíus Sesar hefur áhuga á að fjárfesta í hlutabréfum en hefur frekar litla reynslu á því sviði. Hann hefur samband við kunningjakonu sína Kleópötru til að fá skoðanir hennar á markaðinum og hvar séu tækifæri. Kleópatra segir að lífeyrissjóðum hafi verið að vaxa ásmegin í fjárfestingum undanfarnar vikur og þeirra skoðun sé að tæknilegar vísbendingar séu um að almenn hækkun sé hafin. Máli sínu til stuðnings benda þeir á:

- A) Að vaxtaálög/skuldaraálög (e. credit spreads) hafa farið lækkandi sem sé vísbending um að lánsfjáreftirspurn sé að aukast þar sem betur horfi í efnahagslífi.
- B) Að líkur séu á að hagnaður fyrirtækja muni fara aftur hækkandi eftir nokkurn mótbyr í þeim efnum.
- C) Hækkun/lækkun hlutfall (e. advance decline ratio).
- D) Að vaxtaálög/skuldaraálög (e. credit spreads) hafa farið lækkandi sem þýðir lægri fjármagnskostnað fyrirtækja.
- E) Að hlutfall söluréttá á móti kaupréttum (e. put/call ratio) hafi verið svipað í töluverðan tíma.

Spurning 3.

Þegar fjárfestir er að bera saman þróun Dow Jones vísitölunnar og S&P 500 Total Return vísitölunnar yfir tiltekið tímabil þarf hann að hafa eftirfarandi í huga:

- A) Ekki er gert ráð fyrir arðgreiðslum við útreikning vísitalnanna.
- B) Dow Jones er óvegin vísitala en S&P 500 Total Return vegin vísitala.
- C) Dow Jones vísitalan er einskonar "úrvalsvísitala" sem inniheldur á hverjum tíma 30 verðmætustu félögin á bandarískum hlutabréfamarkaði.
- D) Dow Jones vísitalan er einskonar "úrvalsvísitala" sem inniheldur á hverjum tíma 30 veltuhæstu félögin á bandarískum hlutabréfamarkaði
- E) Að því gefnu að fyrirtæki sem eru að vaxa mjög hratt í verðmæti (og gengi hlutabréfa þess hækki samfara því) fari oft í "hlutabréfasneiðingu" (e. stock split) mætti segja að Dow Jones vísitalan sé skekkt (e. downward bias), eða dragi upp skekkt mynd, að þessu leyti.

Spurning 4.

Svokallað faldmeðaltal (e. geometric mean) er ákjósanlegt til að meta árangur af fjárfestingu, en við útreikning þess (og áhrifum á útkomu) er:

- A) Áhrifum gengisbreytingar gjaldmiðla eytt.
- B) Áhrifum neikvæðrar ávöxtunar eytt.
- C) Áhrifum (árs/ára) óvenjulega hárrar/lágrar ávöxtunar er eytt að mestu leyti.
- D) Hækkun/lækkun hvers árs lögð saman og deilt í þá summu með fjölda ára.
- E) Tekið tillit til tímasetningar ávöxtunar einstakra tímabila.

Spurning 5.

Undanþága frá gerð lýsinga er heimil, án skilyrða:

- A) Þegar hlutum er úthlutað, eða verður úthlutað til núverandi hluthafa, án endurgjalds.
- B) Þegar um ræðir samruna fyrirtækja.
- C) Þegar um ræðir útboð, án töku verðbréfa til viðskipta í tengslum við útboðið, þar sem hver fjárfestir reiðir af hendi a.m.k. 100.000 evrur til kaupa á verðbréfunum í hverju útboði.
- D) Ef um ræðir verðbréf sem boðin eru í tengslum við yfirtöku.
- E) Þegar um ræðir verðbréf sem hafa verið tekin til viðskipta á öðrum skipulegum verðbréfamarkaði.

Spurning 6.

Hvað af eftirtöldu er rétt:

- A) Í frumsölu eru einungis seld óútgefin verðbréf.
- B) Þegar verðbréf eru seld í lokuðu útboði er útgefanda/seljanda skylt að semja um viðskiptavakt við fjármálafyrirtæki til að tryggja að eftirmarkaður myndist með bréfin.
- C) Þegar um ræðir “long squeeze” er það þrýstingur til hækkunar verðbréfs.
- D) Fjármálafyrirtæki skal skv. lögum hafa umsjón með almennu útboði verðbréfa.
- E) Markpantanir (e. limit order) eru alltaf fylltar í lok viðskiptadags.

Spurning 7.

Margir tæknilegir mælikvarðar varða annað hvort þróun magns (e. volume) eða verðs (e. price). Hver eftirtalinna mælikvarða varðar verð?:

- A) Hlutfall söluréttá á móti kaupréttum (e. put/call ratio).
- B) Hækkun/lækkun magn (e. up/down volume).
- C) Veifa/fáni (e. pennant).
- D) Hækkun/lækkun hlutfall (e. advance decline ratio).
- E) Meðalviðskiptamagn (e. average daily volume).

Spurning 8.

Á hvað af eftirtöldu er líklegast að fjárfestar í hlutabréfum sem aðhyllast fjárstreymisstíl horfi við mat á fjárfestingartækifærum?:

- A) Sjóðsstreymi frá rekstri og þeirrar fjárfestingarþarfar sem þeir meta nauðsynlega til að viðhalda samkeppnisstöðu.
- B) Stærðar fyrirtækja.
- C) Dreifingu eignarhalds.
- D) Fjárstreymis af skuldabréfamarkaði inn á hlutabréfamarkað.
- E) Spáa greiningaraðila um ávöxtun á hlutabréfamarkaði.

Spurning 9.

Þegar um ræðir lýsingar:

- A) getur Kauphöllin veitt undanþágu frá birtingu tiltekinna upplýsinga í lýsingu, ef talið er að birting upplýsinganna yrði skaðleg fyrir útgefandann.
- B) er heimilt að samantekt sé á öðru tungumáli en frumútgáfa lýsingarinnar.
- C) er heimilt að veita undanþágu frá birtingu tiltekinna upplýsinga í lýsingu, ef talið er að birting upplýsinganna mundi stríða gegn almannahagsmunum. .
- D) Þarf ekki í öllum tilvikum að tilgreina hverjir bera ábyrgð vegna upplýsinga sem gefnar eru lýsingu.
- E) Skal birta lýsingu sem eitt skjal.

Spurning 10.

Gengi hlutabréfa breska líftækniyrirtækisins Shire plc. hafði lækkað mikið frá hæsta gildi um mitt ár 2015. Í lok mars síðastliðinn gerði japanska lyfjafyrirtækið Takeda Pharmaceutical Co. yfirtökutilboð í Shire og var tilboðið töluvert hærra en verð hlutabréfa Shire á markaði. Þegar tilboðið var gert opinbert hækkaði gengi hlutabréfa Shire strax í kjölfarið um tæp 20% í tiltölulega litlum viðskiptum. Margir fjárfestar urðu nokkuð svekkir en þeir höfðu haft augastað á fyrirtækinu í langan tíma og verið að koma sér í startholurnar til að fjárfesta. Eftir hækkunina fannst þessum aðilum að hið almenna mat að seljanleiki bréfanna væri góður væri orðum aukið. Í ljósi ofangreindrar atburðarásar er hægt að taka undir þessa skoðun markaðsaðilanna?:

- A) Já.
- B) Nei.

Spurning 11.

Hvað af eftirfarandi má, út frá sjónarmiðum tæknigreiningarmanna, hafa til merkis um að bjart geti verið framundan varðandi verðþróun hlutabréfa þýska íþróttavöruframleiðandans Adidas AG.?:

- A) Verð hlutabréfa í helsta samkeppnisaðila fyrirtækisins, bandaríska fyrirtækinu Nike Inc., hefur hækkað töluvert undanfarna daga í kjölfar ágætar afkomu á fyrsta ársfjórðungi þessa árs.
- B) Gengi hlutabréfa fyrirtækisins er við að rjúfa 52 vikna hámark.
- C) Heimsmeistarakeppnin í knattspyrnu er á næsta leyti en mörg af sterkustu landsliðum í heimi leika í búningum frá Adidas, en íslenska landsliðið klæðist þó ekki búningum frá Adidas. Von er á að sala á vörum fyrirtækisins aukist, nú þegar augu knattspyrnuáhugamanna munu beinast að HM í Rússlandi.
- D) Verð á bómull hefur lækkað um 15% á síðastliðnum fjórum mánuðum.
- E) Búið er við að fyrirtækið muni á næstunni tilkynna um lækkun greidds arðs á hlut.

Spurning 12.

"Price is what you pay, value is what you get" ("Verð er það sem þú borgar, virði er það sem þú færð"). Þýðing þessa fyrir langtímafjárfesta er m.a. að:

- A) Umframávöxtunar sé ekki að vænta nema að grunngreiningu (fundamental analysis) sé beitt þar sem sérstök áhersla sé lögð á að meta hvort að vöxtur í framtíðinni verði í takt við meðaltal síðustu ára.
- B) Miklar sveiflur eru í skammtímaávöxtunartölum, t.d. til nokkurra mánaða.
- C) Umframávöxtunar sé ekki að vænta nema að grunngreiningu (fundamental analysis) sé beitt þar sem sérstök áhersla sé lögð á að meta fjárfestingarþörf í framtíðinni.
- D) Þegar til lengri tíma er litið hlýtur arðsemi rekstrar á endanum að endurspeglast í verði/verðþróun hlutabréfa.
- E) Verð hlutabréfa fyrirtækja sem eru í greinum sem eru ekki að vaxa hratt sé iðulega of hátt.

II. hluti. Efnisspurningar (vægi 85%).

Spurning 1. (4%).

Franska lúxusvörfyrirtækinu LVMH hefur gengið margt í haginn á undanförunum árum og sala fyrirtækisins aukist mikið á öllum helstu mörkuðum fyrirtækisins, ekki síst í Asíu. Eigendur hlutabréfa í fyrirtækinu hafa ekki haft ástæðu til að kvarta en gengi bréfanna hefur þrefaldast á undanförunum 10 árum. Og undanfarnar vikur þegar hlutabréfamarkaðir víða um lönd hafa almennt átt erfitt uppdráttar hefur gengi hlutabréfa félagsins skotist upp og gengið hækkað um rúm 10% og er nú EUR 280.

Donna Karan skortseldi bréf í félaginu á genginu EUR 260 en henni fannst miklar hækkunir á gengi í september og október á síðasta ári alls ekki geta haldið. Hún tímasetti skortsöluna nánast fullkomlega en gengið tók að lækka strax í kjölfar skortsölnnar. Gæfan hefur þó snúist henni í mót og eins og staðan er í dag þá er hún í tapi. Hún ætlar að vera þolinmód og hefur enn trú á að skortsalan muni skila hagnaði en vill hafa vaðið fyrir neðan sig og tryggja sig fyrir/gegn frekara tapi þannig að það verði aldrei meira en EUR 35 á hlut (frá upphaflegu kaupverði).

Pierre Guerlian er áhugamaður um tæknigreiningu og hefur fylgst af áhuga með hækkunum undanfarinna vikna. Eins og mál hafa skipast sýnist honum að gengi bréfanna hafi rofið tæknilegt viðnám (e. resistance) í kringum EUR 270 sem í sjálfu sér gefi tilefni til að huga að kaupum. Honum finnst hækkunin að undanförunu aftur má móti hafa verið fullbrött og velta lítil sem geri hækkunina ótrúverðugri en ella. Hann ætlar því ekki að kaupa nú heldur sjá hvort að (fyrrum) viðnámið sem hann telur nú vera orðinn góðan stuðning (e. support) haldi. Vinnureglan hjá honum þegar um ræðir stuðning er að kaupa þegar verð er allt að 2% yfir stuðningsverði.

Dom Pérignon keypti bréf í félaginu fyrir margt um löngu og var kaupverðið EUR 50. Dom vill nú huga að sölu, verð gæti eftir allt saman lækkað, og einsetur sér að hafa nákvæmlega fimmföldun upp úr krafsinu.

Sotir Bulgari keypti hlutabréf fyrir skömmu á EUR 270 og vill selja bréfin ef/þegar hann hefur hagnast um 10%.

Louis Vitton, sem á ekki hlutabréf í félaginu, er á báðum áttum og getur bæði hugsað sér að kaupa eða skortselja bréf. Hann telur vera mikilvægan stuðning (e. support) í 10% lægra verði frá núverandi verði og mun það ráða því hvað hann gerir.

Útskýrðu bæði í texta og með myndum til hvaða ráðstafana/pantana Donna, Pierre, Dom og Sotir muni grípa skv. þessu (gert er ráð fyrir að allir ofangreindir aðilar grípi nú til ráðstafana, eins og efni standa til). Útskýrðu jafnframt í texta með hvaða hætti Louis geti nýtt sér þann tæknilega mælikvarða sem hann telur stuðninginn/stuðningsverðið vera.

Spurning 2. (4%).

Hlutabréfaverð í sænsku verslunarkeðjunni H&M hefur lækkað mikið frá miðju sumri 2015 en fyrirtækið hefur glímt við rekstrarerfiðleika þó reksturinn sé enn sæmilega arðsamur. Gengi hlutabréfa í félaginu er nú SEK 130 en var hæst SEK 350 um mitt ár 2015.

Þegar gengið hafði lækkað um 50%, þ.e. úr SEK 350 í SEK 175 þótti Benny Anderson nóg um og keypti bréf í félaginu. Benny hefur nú lært að sigurvegarinn getur ekki alltaf tekið allt því hann er í miklu tapi. Hann tekur þessu þó með stóískri ró og telur að bréfin komist aftur í tísku ef svo má segja og muni hækka, enda er lækkunin orðin tæp 65% frá toppi. Vinur hans hefur þó ráðlagt honum að lágmarka frekara tap ef bréfin skyldu halda áfram að lækka. Benny ákveður að taka mark á ráðleggingu hans og ákveður tapssölumörkin 5% (frá núverandi verði).

Agnetha Fältskog er að velta fyrir sér kaupum en hún horfir eingöngu til tæknilegra mælikvarða. Hún hefur enga sérstaka skoðun því í hvora áttina verðið sé líklegt til að fara. Hún telur vera viðnám (e. resistance) í SEK 160 og stuðning (e. support) í SEK 125.

Anni-Frid Lyngstad hafði enga reynslu af hlutabréfaviðskiptum en ákvað að taka sénsinn fyrir nokkrum árum og prófa. Hún tók frekar óvenjulegt fyrsta skref og skortseldi bréf í H&M á genginu SEK 300. Kunningi hennar George Soros varar hana við að eftir miklar og samfelldar lækkanir geti hlutirnir snúist hratt við. Anni-Frid ákveður að hlusta á George og að tryggja sér nákvæmlega SEK 155 hagnað af skortstöðunni ef verð tæki að hækka.

Björn Ulvaeus hafði trú á að lækkun á gengi hlutabréfanna tæki enda. Fyrirtækið hefði þegar gripið til róttækra aðgerða sem myndu á endanum skila árangri. Og hlutabréfaverðið myndi hækka áður en að árangur af aðgerðunum yrði öllum ljós. Fyrir nokkrum dögum fór verðið í SEK 125 og keypti Björn á því verði. Björn er nú þeirrar skoðunar að þar hafi myndast nokkuð sannfærandi botn og að leiðin muni frekar liggja áfram upp á við. Hann hefur hug á að tvöfalda stöðuna (að nafnverði/magni) en vill þó sjá hækkunarfasann ná aðeins meira flugi. Hann vill að meðalkaupverð á hlut (við tvöföldunina) verði SEK 135. Þrátt fyrir að Björn sé bjartsýnn á hækkanir þá hefur hann einnig tekið eftir því að núverandi verð er enn innan niðurrhallandi gangna. Til að hafa borð fyrir báru varðandi núverandi eign sína þá vill hann lágmarka tap sitt, ef verð kynni að lækka, við 2% (frá upphaflegu kaupverði).

Útskýrðu bæði í texta og með myndum til hvaða ráðstafana ofangreindir aðilar grípa (gert er ráð fyrir að allir ofangreindir aðilar grípi nú til ráðstafana, eins og efni standa til).

Spurning 3. (13,5%).

Bandaríska fyrirtækið Kraft Heinz Group Inc. er fimmta stærsta fyrirtæki í heimi í framleiðslu á mat og drykkjarvörum. Saga fyrirtækisins nær allt aftur til 1869 en fyrirtækið varð til í núverandi mynd árið 2015 þegar Kraft Foods og Heinz sameinuðust. Framleiðsluvörum fyrirtækisins er skipt upp í nokkra vöruflokka og eru stærstu flokkarnir eftirfarandi:

- Sósur og bragðefni
- Mjólkurvörur
- Tilbúnar vörur/pakkavörur
- Kaffi og safar

Fyrirtækið hefur yfir að ráða átta risavörumerkjum, þ.e. vörumerki þar sem sala er einn milljarður dollara eða hærri, og fjölda annarra vörumerkja sem velta hvert um sig nokkuð hundruð milljónum dollara. Sterkasta vígi Kraft Heinz er Bandaríkin en tæp 70% af veltu fyrirtækisins kemur þaðan. Hlutur Evrópu og Kanada er 15%. Umsvif fyrirtækisins á nýmörkuðum (e. emerging markets) hafa ekki verið mikil en fyrirtækið ætlar að sækja þar fram af krafti á næstu árum, enda býr þar mikill fjöldi fólks, m.ö.o. framtíðarneytenda, og efnahagsþróun er eftir atvikum hröð. Stærsti viðskiptavinur fyrirtækisins í Bandaríkjunum er Wal-Mart en viðskiptin eru um 20% af sölu Kraft Heinz á bandaríska markaðinum. Starfsmenn Kraft Heinz eru í 45 löndum og vörur þessu eru seldar í 190 löndum. Eins og hjá mörgum samkeppnisaðilum Kraft Heinz er mikil áhersla í rekstri á að styrkja samkeppnisstöðu lykilvörumerkja, á hagræðingu í rekstri og vöxt með frekari sameiningum og/eða kaupum. Í febrúar 2017 gerði fyrirtækið yfirtökuutilboð í bresk/hollenska risann Unilever en fallið var frá tilboðinu tveimur dögum seinna þar sem Unilevermenn tölkuðu tilboðið sem fjandsamlegt. Af hálfu Kraft Heinz hafði tilboðið verið vinsamlegt enda var enginn vilji til að setja fram tilboð sem myndi falla í grýttan jarðveg hjá stjórnendum og stjórn Unilever. Hlutabréf í báðum fyrirtækjunum hækkuðu nokkuð á þessum dögum, reyndar gífurlega mikið í tilviki Unilever enda var yfirtökuverðið langt yfir gengi hlutabréfa Unilever á þessum tíma. Gengi hlutabréfa í Kraft Heinz hefur lækkað um 40% eftir “febrúarfjörð” ef svo má að orði komast. Sumir telja að gott virði sé nú í hlutabréfum fyrirtækisins þó að áhugi á félaginu og bréfum þess sé miklu minni en þegar hlutabréfaverðið var hærra. Og þó að óverulegur hluti bréfa félagsins sé skortseldur er það hærra hlutfall en venja er í félögum af þessum toga. Þegar gengisþróun hlutabréfa í Kraft Heinz undanfarin þrjú ár er borin saman við almenna hlutabréfavísitölu (S&P 500) og vísitölu fyrirtækja í greininni (S&P vísitala neytendavörufyrirtækja) hefur hluthöfum í Kraft Heinz farnast töluvert verr; heildarávöxtun hluthafa (e. Total Shareholder Return – TSR) verið mun lægri. Fyrirtækið greiðir ágætan arð, arðgreiðsluhlutfallið (arður á hlut deilt með gengi á hlut) er reyndar orðið nokkuð hátt eftir lækkun á gengi bréfanna. Unnið er að breytingum í rekstri í því augnamiði að auka arðsemi rekstrarins sem ætti að geta skilað hluthöfum ávinningi þegar fram í sækir. Þykir þar ekki síst gæta fingrafara næststærsta hluthafans (24% hlutur) - fjárfestingarfélagins 3G – undir stjórn hins brasilíska Jorge Paulo sem þykir eins konar Pele á viðskiptasviðinu.

Gerið grein fyrir mismunandi fjárfestingarstílum, meðal annars með ofangreinda lýsingu í huga og dæmum úr henni.

Spurning 4. (4%).

FTSE4Good US Select Index er ein af þeim vísitölum sem hefur verið sett saman til að mæta vaxandi áhuga fjárfesta á samfélagslega ábyrgum fjárfestingum (e. socially responsible investing). Þau fyrirtæki sem vega þyngst í vísitölunni eru: Apple, Microsoft, JP Morgan, Facebook, Johnson & Johnson, Google, Bank of America, Intel og Wells Fargo.

Gerið grein fyrir samfélagslega ábyrgum fjárfestingum (e. socially responsible investing) og viðfangsefnum áhugamanna um samfélagslega ábyrgar fjárfestingar. Ræðið jafnframt hvaða tegundir af fyrirtækjum, eða hvaða fyrirtæki, er ólíklegt að sleppi í gegnum nálaraugað í þeim vísitölum sem byggja á samfélagslega ábyrgum fjárfestingum.

Spurning 5. (3,5%).

Gengi hlutabréfa í norska flugfélaginu Norwegian Air Shuttle hefur hækkað um 75% frá því í byrjun apríl en gengi félagsins hafði lækkað mikið frá miðju ári 2016. Aflvaki hækkunarinnar var tilkynning bresk/spænska flugfélagsins IAG (British Airways, Iberia og Vueling) um að félagið ætti orðið 4,6% hlut og hefði áhuga á að taka upp viðræður við forsvarsmenn Norwegian um samvinnu eða kaup IAG á Norwegian. Félag í eigu Bjorn Kjos stofnanda á stóran hlut í Norwegian. Meðal annarra stórra hlutahafa eru hefðbundnir stofnanafjárfestar, s.s. sjóðastýringarfyrirtæki og tryggingafélög, einkum norsk. Hið svokallaða "frjálsa flot" (e. free float) er um 70%. Í undanfara hækkunarinnar hafði byggst upp nokkuð stór skortstaða í bréfum Norwegian.

Með ofangreint í huga ræðið almennt þær áskoranir sem skortsalar standa frammi fyrir nú sem áður í framangreindu dæmi og hættuna sem skortsala (e. short sale) getur haft í för með sér almennt.

Spurning 6. (6%).

Ræðið með almennum hætti (mismunandi) söluaðferðir í almennum útboðum, ólík sjónarmið í því sambandi og einnig með hvaða hætti megi stuðla að góðum markaði/eftirmarkaði með viðkomandi hlutabréf (umfjöllunin á að taka mið af útboðum þar sem gefið er út nýtt hlutafé og útboðum þar sem ekki er gefið út nýtt hlutafé).

Spurning 7. (7%).

Eftirfarandi er gengisþróun hlutabréfa í bandaríska neytandavöruframleiðandanum Proctor & Gamble Inc. undanfarin sjö ár. Hvaða tæknilegu vísbendingar má sjá á eftirfarandi mynd? (Útskýrið í texta og sýnið jafnframt á mynd. Neðsta talan á hægri ásnum er 55 dollarar og svo hækkar kvarðinn um 5 dollara. Á lóðréttu ásnum eru árin, þar sem fyrsta árið er 2011).

Spurning 8. (3,5%).

Að neðan má sjá þróun síðustu átta ára á gengi kauphallarsjóðs (e. ETF) sem fjárfestir í mexíkóskum hlutabréfum. Á myndinni eru jafnframt línur sem sýna 50 (rauð lína) og 200 daga (gul lína) hreyfanlegt meðaltal (e. simple moving average).

Ræðið þau merki (e. bullish/bearish) sem hreyfanlegu meðaltölin gefa og hvernig fjárfesti hefði reitt af í því sambandi. Eru aðrar tæknilegar vísbendingar sem hægt hefði verið að styðjast við?

Spurning 9. (10%).

Að neðan er tvær töflur sem sýna annars vegar stærð flokka ríkisverðbréfa og eigendur þeirra og hins vegar stærð flokka íbúðabréfa og eigendur þeirra (tölur í lok mars síðastliðinn fyrir ríkisverðbréfin en í lok janúar fyrir íbúðabréfin).

Nafnverð í m.kr.	RIKB 19	RIKB 20	RIKB 22	RIKB 25	RIKB 28	RIKB 31	RIKH 18	RIKS 21	RIKS 30	RIKS 33	Alls	Vixlar alls
Innlendir aðilar												
Bankar og sparisjóðir	1.501	5.311	2.915	1.283	5.293	1.694	22.603	1.002	774	0	42.375	300
Ýmis lánaðfyrirtæki	5.096	1.500	500	0	0	0	88	11.782	11.900	12.590	43.456	10320
Verðbréfa- og fj.sjóðir	12.512	17.948	13.559	7.357	9.923	4.864	450	17.177	13.741	1.756	99.287	3960
Lífeyrissjóðir	7.114	24.793	26.707	48.873	22.497	52.918	7.865	21.762	46323	5.253	264.103	0
Fyrirtæki	2.429	8.073	6.227	5382	4.114	6.267	0	3.570	469	1.402	37.931	700
Einstaklingar	2.677	1.367	1.444	787	330	213	0	4.690	377	2.025	13.910	920
Aðrir	23.257	10.646	10572	12.045	2.497	2.700	4.705	2.639	914	1.724	71.680	238
Erlendir aðilar	26.247	5.506	12.569	21347	5543	27.774	75	383	0	9.423	108.867	1923
Samtals:	80.833	75.144	74.493	97.074	50.197	96.430	35.785	63.004	74.497	34.172	681.610	18.361

Eigendur íbúðabréfa 31.01.2018	HFF24	HFF34	HFF44
Bankar og sparisjóðir	0,1%	0,1%	0,0%
Einstaklingar	3,8%	1,0%	0,6%
Erlendir aðilar	0,8%	0,6%	0,3%
Önnur fyrirtæki	4,3%	2,3%	0,9%
Lánaðfyrirtæki	3,7%	3,5%	2,2%
Lífeyrissjóðir	69,7%	80,2%	89,4%
Tryggingafélög	3,2%	1,6%	1,1%
Verðbr- og fjárf.sjóðir	13,0%	10,1%	4,4%
Aðrir	1,4%	0,7%	1,0%
Nafnverð	160,4	171,7	269,5

(Heildarmarkaðsverð HFF24 er 125 milljarðar króna, HFF34 er 250 milljarðar króna og HFF44 er 520 milljarðar króna).

Ræðið almennt hvaða áhrif flot, stærð og dreifing verðbréfaflokks, viðskiptavakar (e. market makers) og stöðutakar (e. traders, dealers) hafa á verðmyndun og seljanleika verðbréfa. Ræðið jafnframt stuttlega mismunandi aðstæður/afstöðu skuldabréfasjóða og lífeyrissjóða sem fjárfesta í þessu sambandi. Styddu svar þitt með dæmum, m.a. úr ofangreindum töflum. Gættu samræmis í svari þannig að innbyrðis samband þeirra þátta sem fjallað er um sé ljóst.

Spurning 10. (5%).

Gerðu skýra grein fyrir sjónarmiðum Jeremy Siegel annars vegar og John Bogle og Burton Malkiel hins vegar varðandi vísitölur og samsetningu þeirra (market cap. vs. fundamental indexing).

Spurning 11. (24,5%).

Útskýrðu vel og ræddu eftirfarandi hugtök eða efnisatriði og eftir atvikum hvað þau þýða fyrir fjárfesta/markaðsaðila (styddu með dæmum þar sem við á). Hver liður gildir 3,5%:

- A. Rök með og á móti skortsölu (short selling).
- B. Hlutfallslegur styrkur (e. relative strength) og „relative strength index“ (e. RSI).
- C. Tæknigreining (technical analysis) og grunnþáttagreining (fundamental analysis) og mismunandi afstöðu til markaðarins sem býr að baki.
- D. Áreiðanleikakönnun (e. due diligence), þ.m.t. ávinningur fyrir útgefanda og fjárfesta.
- E. Uppboðsmarkaður (auction markets) vs. tilboðsmarkaður (quote driven market), þar með talið samanburð á verðmyndun.
- F. Högnun/högnunartækifæri (e. arbitrage) og ólíkar tegundir högnunar.
- G. Dýpt á markaði og ”market impact”.